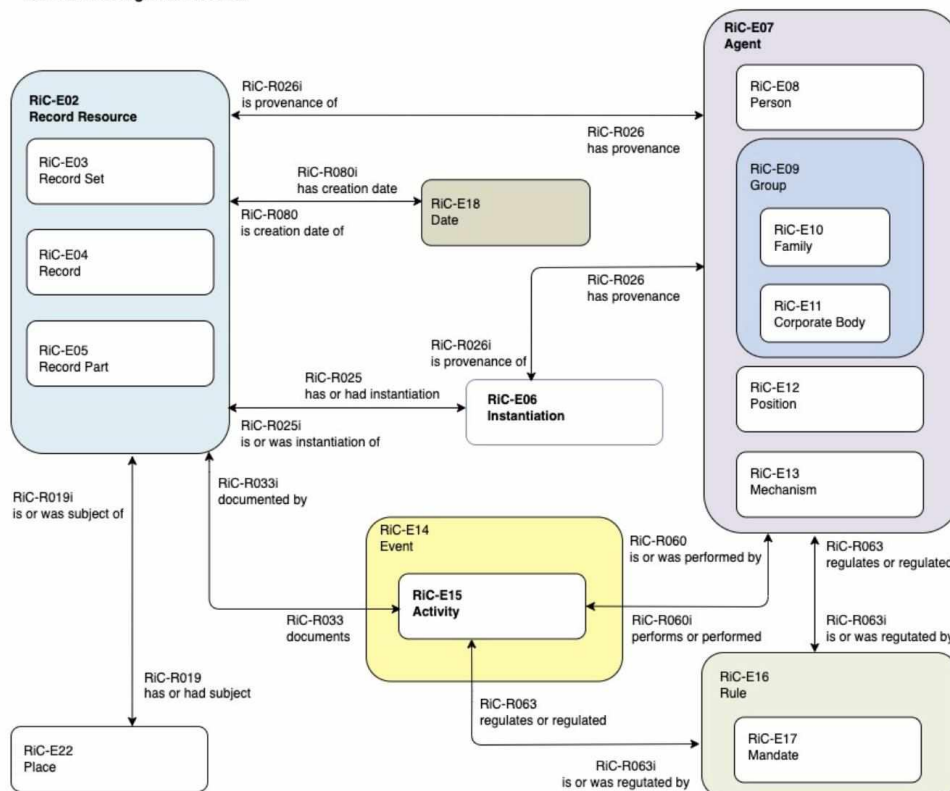

Zapisi u kontekstima

Oznaka norme	RIC-FAD (Temelji arhivskog opisa), RIC-CM (Konceptualni model), RIC-O (Ontologija), RIC-AG (Smjernice za primjenu)
Skraćenica naziva norme	RIC
Puni naziv norme na engleskom	Records in Contexts
Puni naziv norme na hrvatskom	Zapisi u kontekstima
Poveznica na službeni izvor norme	https://www.ica.org/ica-network/expert-groups/egad/records-in-contexts-ric/
Datum donošenja ili posljednje revizije norme	v. 1.0.2, rujan 2024.
Namjena norme	Opis arhivskog gradiva i svih povezanih entiteta.
Kratki opis norme	

Zapisi u kontekstima (engl. *Records in Contexts*, RIC) je opisna norma namijenjena arhivistima, a sastoji se od uvoda, konceptualnog modela, ontologije i smjernica za primjenu. Uvodni dio, temelji arhivskog opisa, pojašnjava razloge zbog kojih je Međunarodno arhivsko vijeće dalo izraditi normu, konceptualni model predstavlja početnu konceptualizaciju arhivske domene, ontologija donosi konceptualizaciju arhivske domene koju mogu koristiti softverski alati te terminologiju i pravila arhivske domene, a smjernice za implementaciju objašnjavaju načine primjene norme.

RIC-CM v1.0: a global overview

Created by ICA-EGAD in September 2023.

This diagram is licensed under a Creative Commons Attribution 4.0 International License.

Osnovni dijelovi norme su konceptualni model i ontologija. Konceptualni model se sastoji od entiteta (str. 18. Konceptualnog modela, slika 3, prikazana iznad), njihovih svojstava (engl. *attributes*) i prikaza odnosa (engl. *relations*) među entitetima. Entiteti konceptualnog modela su na drugoj razini konceptualizacije arhivske domene modelirani u klase ontologije, svojstva konceptualnog modela u podatkovna svojstva (engl. *datatype properties*), a relacije u objektna svojstva (engl. *object properties*), s time da sastavnica konceptualnog modela ne mora uvijek doslovno odgovarati sastavnici ontologije. Uz klase i svojstva, ontologija RIC-a poznaje i individuale koji su konkretni primjeri klasa (primjerice neki određeni fond ili zapis, određeni stvaratelj, konkretna aktivnost i sl.). Norma se oslanja na koncepte semantičkog weba i povezanih podataka, što znači da se opisi mogu strukturirati u triplete koji se sastoje od subjekata, predikata i objekata. Ontologija se oslanja na RDF/XML (engl. *Resource Description Framework*, opći model razmjene podataka) ili na naprednije serijalizacije koje su W3C preporuke i koje se mogu brže obrađivati od strane softverskih alata. Subjekti su individuali koji pripadaju određenoj klasi, predikati su objektna svojstva, a objekti su drugi individuali ili

podatkovna svojstva (nazvana u tom slučaju literalima). Ukoliko se na mjesto objekta postavi drugi individual, dva se opisa mogu povezati, čime se omogućuje „kretanje“ korisnika kroz informacije o arhivskom gradivu i povezanim entitetima.

Informacije o svakoj od klasa koje postoje u arhivskoj domeni, kao i o njihovim podatkovnim i objektnim svojstvima nalaze se na mrežnoj stranici Međunarodnog arhivskog vijeća https://www.ica.org/standards/RiC/RiC-O_1-0-2.html i na GitHub stranicama Stručne grupe za opis arhivskog gradiva (Expert Group on Archival Description – EGAD). Za svaku klasu i svojstvo navedeni su naziv, definicija, širi opis, domena, doseg i drugi podaci. Za objektna svojstva domene su subjekti, a dosezi objekti s kojima se ta objektna svojstva povezuju u triplet. Primjer objektnog svojstva `rico:isBirthPlaceOf` iz ontologije norme RIC vidi se na slici niže.

Object property: `rico:isBirthPlaceOf`

IRI: <https://www.ica.org/standards/RiC/ontology#isBirthPlaceOf>

Label(s)

is birth place of [en] | est le lieu de naissance de [fr] | es lugar de nacimiento de [es]

Definition

Connects a Place to a Person who was born in that Place.

Has super-properties

[rico:isPlaceAssociatedWithAgent](#)

Has domain

[rico:Place](#)

Has range

[rico:Person](#)

Has inverse: [rico:hasBirthPlace](#)

Značaj norme za područje arhivske djelatnosti i digitalnog očuvanja

Norma podržava kolaborativan i dijeljeni rad na opisima. Omogućava napredniju računalnu obradu metapodataka o arhivskim entitetima, semantičko pretraživanje, automatsko zaključivanje o njihovim međusobnim odnosima i konstrukciju informacija koje ne moraju biti izravno zapisane od arhivista, već mogu proizlaziti iz njihovih odnosa. Smanjuje se potreba za predviđanjem načina korištenja gradiva.

Primjeri dobre prakse

Primjeri se mogu pronaći na GitHub repozitoriju EGAD grupe <https://github.com/ICA-EGAD/RiC-O/tree/master/examples>

Način primjene norme

RIC ima za cilj omogućiti korištenje ujednačenog opisa entiteta arhivskog gradiva i entiteta koji su s gradivom povezani među stručnim zajednicama arhivista u cijelome svijetu, omogućiti interoperabilnost informacijskih sustava s podacima o arhivskom gradivu te dodatno poboljšati pristup podacima o arhivskom gradivu, a time i pristup samome gradivu za korisnike. RIC bi s vremenom trebao zamijeniti sve dosadašnje opisne norme. Budući da se konkretni individuali i njihova međusobna povezanost mogu opisati bilo podatkovnim, bilo objektnim svojstvima, način opisivanja ovisit će o tome kako arhivisti žele prikazati i vizualizirati gradivo koje opisuju. Više informacija o primjeni pružit će četvrti, još neobjavljeni dio norme (RIC-AG).

Dodatni izvori

RIC-FAD:

<https://www.ica.org/resource/records-in-contexts-foundations-of-archival-description/> ili

<https://github.com/ICA-EGAD/RiC-FAD/blob/main/current-version/RiC-FAD-1.0.pdf>

RIC-CM:

<https://www.ica.org/resource/records-in-contexts-conceptual-model/> ili

<https://github.com/ICA-EGAD/RiC-CM/blob/master/current-version/RiC-CM-1.0.pdf>

RIC-O:

https://www.ica.org/standards/RiC/RiC-O_1-0-2.html ili

<https://github.com/ICA-EGAD/RiC-O/tree/master/ontology/current-version>

Datum dovršetka opisa

Autor(i) kratkog opisa norme

studeni 2024.

Arian Rajh, Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet